

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla XXXII. Non licet actori, quod reo licitum non existit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

Obj. 2. Falcidiam detrahendam esse quamvis optimè nôrit, legatarius, nihilominus de eo admonendus est ab herede antequam faciat defalcationem. *Mynsing. Institut. tit. de lege Falcidia.*

R. Etsi legatarius bene sciat quartam partem de legatis detrahendam esse, non scit tamen, quanta sit bonorum portio, quantaque ea pars quæ demenda est. De hac ergò edoceri debet, idq; ad præcavendas lites, & exceptiones,

quarum proventus est maximus, ubi agitur de discernendo, & dividendo *Meum, ac Tuum.*

Ex dictis colligitur Regulam valere in rebus civilibus potissimum: in spiritalibus, & cognitionibus quæ ad permonendam & perficiendâ voluntatem pertinent, alio jure utimur. *Iastorum semita enim quasi lux splendens crescit usq; ad perfectum diem. Prov. 4. v. 18.*

REGVLA XXXII.

Non licet aëtori, quod reo licitum non existit.

1. Idem Vlpianus dicit in 41. Reg. I. C. *Non debet aëtori licere, quod reo non permittitur.* Pro exemplo Legislae ponunt. Si aëtori petenti datur dilatio propter testes, ergo etiam reo. Non placet Dyno, quia affirmativum est. Igitur negativa exempla vide. 1. Post cognitâ testium depositiones, testium ulterior productio reo non est licita. *Auth. de testib. §. Illud tamen.* Eandem ergò veritam esse aëtori convenit, imò magis, cum rei causa censeatur favorabilior iuxta Reg. xi. supra explicatam. 2. Post litem contestatam reo non licet Procuratorem revocare. *l. Quæ omnia tit. de procurat.* Igitur nec aëtori licebit. 3. Reo non licet obscure respondere, dicendo, *Faciam*, quod de jure facere debeo, cum verisimiliter scit, quid debeat facere. Idem ergò nec aëtori licebit, ut nimirum libellum obscuris terminis conceptum offerat. 4. Reo prohibetur militem constituere procuratorem. Eandem legem sibi positam esse aëtor cogitet. Causam si quæris, ex jure æqualitatis danda est. Hujus enim ma-

xima curam in rep. esse cõvenit, quæ pacis, & tranquillitatis mater est, bonorum omnium conciliatrix, quemadmodum pluribus exemplis, & iustificacionibus declarat *Peckus* addens, duas hic regulas tractari, unam quidem affirmativam tacitè, alteram verò negativam expressè. Affirmativa est. *Quicquid permittitur aëtori vel iure, vel per rescriptû, vel aliàs, reo quoque debet esse permissum. c. 2. de mutuis petition. l. petenda. C. de in integr. rest.* Hoc tamen restrictionem admittit, ut postea videbimus. Nunc illâ,

II. *Ampliat.* Quamvis malitia in reo notetur. Permissum namq; illi censeatur quâdo evidenter justam causam tuetur, aëtoris malitiâ, & calumpnias pari numero compensare, juxta vulgare illud à *Gloss.* allegatum, *Qui habet jus in principali, cavillationes, & malitias adversarii potest per alias repellere: nec videtur fraudem facere, qui fraudè repellit. t. de leg. ii. l. Cum pater. §. Titio.* & sic intelligi potest. *c. Dominus noster. 23. q. 2. Ita Gloss.* Verù ex textu cit. *cap. Dominus noster.* nihil aliud colligimus, quàm insidias

O 2 licere

licere infidiis opponere, & hostem fallere. Vnde non sequitur, idem licere per calumnias, aut confictas criminationes. Ab hisce igitur utriusque abstinendum, actori videlicet & reo. Si tamen actor calumniam profuderit falsò, retorquere licebit ad eliciendam probationem, vel impetrandam palinodiam.

Rectè Gaill. *tr. de arrestis. c. xl. n. 34.* Cautelis iniquis non indulgendum, sed cum vulpibus vulpinandum.

Amplia 2. Quamvis jurasset fidem servare reus, Actor verò non jurasset. Cum enim absque juramento obligetur, si se fellerit, non est, cur jurato imputet promissi violationem. *V. Gaill. l. 1. de pace pub. c. 3. n. 16.*

Amplia 3. Vt neque privilegium Actorem eximat, à communi sorte. Nam si laicum aliquem coram Episcopo conveniat clericus, non potest postulare, ut secundùm leges, & morem laicorum puniatur: quod secundùm eas puniri ipse omninò detrectat. *c. Quod clericus, de so. compet. l. 1. tit. Quod quisque iuris.* Et sic quidem extenditur affirmativa: restringitur verò & limitatur quoque. Nam 1. Reus non potest ordinarium judicem suum recusare. *l. Nemo. C. iurisd. omnium iud.* Actori è contra ex pluribus unum eligere licet, coram quo reus comparere cogatur.

2. Actori licet petere, & impetrare per rescriptum extraordinarium judicem. *l. Si quando. C. de dilat. Idem reo minimè permittitur. Auth. Vt omnes obed. iud. §. Hac considerantes. V. Dynumbic.*

Pro Regula ut híc expressè ponitur negativa, unicam Ampliationem reperio, quòd nimirum non liceat Actori, quod reo illicitum est, licet híc improbis moribus sit, ille verò probatis. Huius enim ita non habetur ratio in tribunalibus, ut nec optimo & innocentissimo in sua causa permittatur, testem, aut judicem agere. *Sed contra hac.*

III. Objic. 1. Actor reum de crimine publico accusare potest: reus verò non potest Actorem similiter accusare. Quod ergò non licet reo, Actori licet.

R. Quemadmodum Regula affirmativa, ut ex dictis liquet, limitationes habet, sic negativa quoque. Idèd autem reaccusatio negatur reo accusato, quia præsumitur, non veri amore, sed vindictæ studio crimen retorquere: & quod convenit te purgare tuam famam prius, quàm maculare alienam. *l. Is qui reus. tit. de publ. iud.* Qui reus factus est, purgare se debet, nec ante potest accusare, quàm fuerit excusatus; constitutionibus enim observatur, ut non relatione criminum, sed innocentia reus purgetur.

Objic. 2. In *l. Si quando. C. Vnde vi.* Actori permittitur juramento edicere rerum amissarum pretium, & secundùm illud iudex procedere debet: Reo autem, quantumvis juraverit, fides negatur.

R. Actoris in amissione bonorum juramentum recipitur, quando aliter probare non potest, quid, & quantum reus sustulerit. Vt reo idem permittatur, magnitudo criminis, & perjurii peri-

periculum non patitur. V. Gaill. l. 2. obs. 64. n. 8. & l. 1. de pace publ. ubi contra superius dicta probat, etiam post publicationem testium in criminali-

bus licere reo novos testes producere sive super eisdem, sive super diversis capitulis: Actori verò prohibitum esse.

REGVLA XXXIII.

Mutare quis consilium non potest in alterius detrimentum.

I. **H**uc respicit 21. superius explicata. Quod semel placuit, amplius displicere non potest. & iisdem penè verbis. 75. In. Civilis. Nemo ait, potest mutare consilium suum in alterius iniuriam. Quæ postrema verba indicant consilii mutationem non ubiquè improbari. Regula igitur limitanda, & restringenda est, ad ea consilia, placita, pacta, & acta, ex quibus jus alteri quaesitum est, quemadmodum exempla Dyni demonstrant. Nam electori post completum scrutinium non licet revocare calculum, aut suffragium, quia electus inde jus acquisivit, quo privari sine causa & culpa non debet. Idem valet in iudice post latam sententiam, contrahente post absolutum contractum, aut sponsonem. confitente, teste, ac similibus. Aliàs nemo vetat, consulenti, medenti, instruenti & similibus mutare sententiam & consilium suum, cum nihil inde damni proximo adventurum creditur: imò expedit sapere, & necessarium est, retractare prius constituta. l. Nonnunquam. tit. de collatione honor. Felinus in c. Ne imitarius. de Constitut. Guterrus. l. 3. q. 30. n. 38. Fabian. l. 7. c. 16.

II. Amplia 1. Præter ea quæ ad Reg. 21. diximus, quamvis cum hæretico nobis negotium sit. Certè non obstare fidei disparitatem, & religionis, ex multis SS. locis colligimus. Genes. 34. 49. 2. Paralip. 26. Ezech. 17. 4. Reg. 3. Iosue 9. 2. Reg. 21. Et mendacium est luculentum, quod sectarii nostri temporis dicunt, à nobis doceri, fidem hæreticis servandam non esse: de qua re V. Heriberti Rosveydi dissertationem An. 1610. Antwerp. excusam, ubi receptissimam DD. sententiam vocat Robert. Syvertium. Molanum de si. her. servan. l. 1. c. 29. Becanum. T. 2. Op. Opusc. 1.

Amplia 2. Ut valeat in quolibet hoste. Hinc Iosue laudatur in c. Innocenti 22. q. 3. qui etiam deprehensa fraude Gabaonitarum, pacem, quam dederat, revocandam non censuit, quia firmata erat Sacramenti religione, ne dum alienam perfidiam redargueret, suam fidem solveret. Laudantur ob eandem virtutem Romani potissimum à Valerio Maximo l. 6. c. 6. de fide publicâ. E contra ob perfidiam Pœni cum primis, alijque reprehenduntur ab eodem l. 9. c. 6. V. Gregor. Tholosan. de Rep. l. 11. c. 10. & XI. ubi agit de Treugâ, &